УДК 378.091.2:51
DOI https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-3-221-228

Швидун Людмила Тарасівна,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Комунального закладу вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»,
м. Дніпро, Україна.
lshvyd@dano.dp.ua
https://orcid.org/0000-0002-7286-8103

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА МОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ І ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку педагогічної освіти, зумовлені компетентнісною парадигмою, реформуванням Нової української школи та суспільним запитом на висококваліфікованого вчителя, актуалізують проблему вдосконалення мовної підготовки майбутніх педагогів. Професійна діяльність учителя початкової школи ґрунтується на постійній мовленнєвій взаємодії з учнями, батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу, тому рівень сформованості його мовної й комунікативної компетентностей безпосередньо впливає на ефективність професійної діяльності та якість педагогічної взаємодії.

Важливою умовою професійної підготовки майбутнього вчителя є не лише досконале володіння нормами сучасної української літературної мови, а й здатність використовувати їх у різних професійних ситуаціях: під час педагогічного спілкування, підготовки навчально-методичних матеріалів, здійснення академічного письма та професійної комунікації. Це зумовлює необхідність цілісної мовної підготовки, спрямованої на інтеграцію фундаментальних мовознавчих знань із практикою їх застосування в майбутній професійній діяльності.

Водночас аналіз змісту мовної підготовки у закладах вищої освіти засвідчує недостатній взаємозв'язок між теоретичним опануванням мовної системи та формуванням практичних професійно-комунікативних умінь здобувачів освіти. Як наслідок, майбутні педагоги не завжди готові ефективно застосовувати мовні знання в реальних ситуаціях професійної взаємодії.

Подолання цієї суперечності можливе завдяки реалізації практико-орієнтованого підходу, який забезпечує органічне поєднання теоретичної мовної підготовки та професійної комунікації. У цьому контексті особливого значення набуває інтеграція змісту освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням», взаємодоповнюваність яких створює умови для формування професійної мовної компетентності та готовності майбутніх учителів початкової школи до ефективної професійної діяльності.

Отже, актуальним є пошук ефективних підходів до забезпечення практико-орієнтованої мовної підготовки майбутніх учителів початкової школи, заснованої на інтеграції теоретичних мовних знань і професійної комунікації.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Проблема практико-орієнтованої підготовки майбутніх педагогів перебуває в центрі уваги вітчизняних науковців. Дослідження у цій сфері можна умовно об'єднати у три взаємопов'язані напрями.

Перший напрям охоплює дослідження, присвячені теоретичним засадам практико-орієнтованої професійної підготовки майбутніх учителів. О. Антонова обґрунтовує практико-орієнтований підхід як один із провідних напрямів модернізації педагогічної освіти, наголошуючи на необхідності органічного поєднання фундаментальної теоретичної підготовки з професійною практикою та максимального наближення освітнього процесу до реальних умов майбутньої педагогічної діяльності (Антонова, 2016). У працях І. Зязюна розкрито проблеми професійної майстерності, професійної культури, гуманістичної спрямованості педагогічної діяльності та професійного розвитку вчителя (Зязюн, 2000). Науковець підкреслює, що основи професіоналізму майбутнього педагога мають формуватися вже під час навчання у закладі вищої освіти, І. Пальшкова розглядає практико-орієнтований підхід як методологічну основу професійної підготовки майбутніх учителів (Пальшкова, 2008).

Крім того, окремий аспект практико-орієнтованої підготовки представлений у працях Т. Ніконенко, яка досліджує використання практико-орієнтованих завдань у професійній підготовці майбутніх учителів. Дослідниця наголошує на значенні педагогічних ситуацій, ділових ігор, професійних завдань та інших активних методів навчання, що сприяють формуванню професійного педагогічного мислення, розвитку здатності аналізувати педагогічні ситуації, приймати професійні рішення та прогнозувати результати власної діяльності (Ніконенко, 2020).

Другий напрям становлять дослідження мовної, мовно-комунікативної та професійно-комунікативної підготовки майбутніх педагогів. У посібнику В. Підгурської та І. Голубовської «Українська мова за професійним спрямуванням» визначено мету освітньої компоненти як формування мовної особистості, здатної використовувати знання, уміння й навички для ефективної мовної поведінки у професійній сфері, розвитку культури усного й писемного мовлення, опанування норм ділового спілкування та професійної комунікації (Голубовська, Підгурська, 2024). Автори також наголошують, що курс спрямований на розвиток комунікативної культури, засвоєння фахової термінології та формування навичок укладання професійних документів. До цього напряму належать і праці Н. Комарівської, Л. Любчак, Л. Дабіжи та інших сучасних дослідників, у яких висвітлюються питання професійного мовлення, мовної компетентності та культури педагогічної комунікації (Комарівська, Любчак, Дабіжа, 2023). Підкреслюється, що досконале володіння українською літературною мовою, дотримання мовних норм, сформованість культури усного й писемного мовлення та володіння специфікою педагогічного спілкування є важливими складниками професійної компетентності вчителя.

Вагомий внесок у дослідження мовно-комунікативної підготовки майбутніх педагогів зробили також І. Паласевич та А. Федорович. Науковці розглядають мовно-комунікативну компетентність як професійно значущий складник професійної компетентності педагога, наголошуючи, що ефективна комунікація є основою педагогічної взаємодії, сприяє створенню атмосфери довіри, взаєморозуміння та партнерства, а рівень її сформованості значною мірою визначає ефективність професійної діяльності вчителя (Паласевич & Федорович, 2024; Федорович, 2026).

О. Максимова розглядає комунікативну компетентність як важливу складову професійної компетентності педагога, підкреслюючи значення вербальних і невербальних умінь спілкування, здатності орієнтуватися в різних ситуаціях педагогічної взаємодії, комунікативних якостей, стилю педагогічного спілкування та саморегуляції (Максимова, 2016). У сучасних дослідженнях увага також приділяється розвитку професійної комунікації, академічного письма, культури мовлення та компетентнісних засад мовної підготовки майбутніх педагогів.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених практико-орієнтованій підготовці майбутніх учителів, професійній мовній освіті та розвитку комунікативної компетентності педагога, недостатньо висвітленим залишається питання практичної реалізації взаємозв'язку між теоретичною мовною підготовкою та професійною комунікацією майбутнього вчителя початкової школи. Зокрема, потребує подальшого наукового осмислення інтеграція змісту освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням» як цілісної системи практико-орієнтованої мовної підготовки майбутніх педагогів.

Аналіз нормативно-правових документів дає підстави стверджувати, що сучасні вимоги до професійної діяльності вчителя початкової школи передбачають високий рівень сформованості його мовної та комунікативної компетентностей. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти та Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Концепція, 2016; Державний стандарт, 2018; Професійний стандарт, 2024) визначають необхідність підготовки педагога, здатного ефективно здійснювати професійну комунікацію, створювати власні освітні матеріали, організовувати педагогічну взаємодію та забезпечувати мовленнєвий розвиток здобувачів освіти.

Отже, результати аналізу наукових джерел і нормативно-правових документів свідчать про об'єктивну потребу в інтеграції фундаментальної мовної підготовки та професійно-комунікативної складової у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи. Водночас питання взаємопов'язаного використання потенціалу освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням» як засобу забезпечення практико-орієнтованої мовної підготовки залишається недостатньо розробленим, що й зумовлює актуальність і наукову доцільність проведеного дослідження.

Тому **метою статті** є обґрунтування можливостей практико-орієнтованої мовної підготовки майбутніх учителів початкової школи на основі інтеграції теоретичних мовних знань і професійної комунікації шляхом взаємодоповнювального використання освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням».

Виклад основного матеріалу. Практико-орієнтований підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів передбачає інтеграцію теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю та забезпечує формування компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних функцій. Аналіз наукових праць і нормативно-правових документів дає підстави стверджувати, що сучасний учитель початкової школи повинен володіти не лише ґрунтовними мовними знаннями, а й уміннями ефективно використовувати їх у професійній комунікації, педагогічній взаємодії та створенні освітніх матеріалів. Це актуалізує необхідність практико-орієнтованої мовної підготовки майбутніх педагогів.

Вимоги сучасної педагогічної освіти зумовлюють необхідність підготовки майбутнього вчителя, здатного інтегрувати фундаментальні мовні знання та професійно-комунікативні вміння. Одним із шляхів реалізації такого підходу є взаємодоповнювальне використання змістового потенціалу освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням», які забезпечують мовну підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Освітня компонента «Сучасна українська мова з практикумом» забезпечує фундаментальну мовознавчу підготовку здобувачів освіти. Її зміст охоплює основні розділи сучасної української літературної мови – фонетику, лексикологію, фразеологію, морфеміку, словотвір, морфологію та синтаксис і спрямований на формування мовної грамотності, засвоєння мовних норм та розвиток культури усного й писемного мовлення майбутніх учителів (Гордієнко, 2023).

Освітня компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» орієнтована на практичне використання мовних знань у професійній діяльності педагога, орієнтована на практичне використання мовних знань у професійній діяльності педагога та реалізацію практико-орієнтованого підходу в підготовці фахівців.

Незважаючи на різну предметну спрямованість, зазначені освітні компоненти мають спільну мету – формування мовної особистості майбутнього педагога, здатного ефективно використовувати державну мову в професійній діяльності. Таким чином, зазначені освітні компоненти виконують взаємодоповнювальні функції: одна забезпечує фундаментальну мовну підготовку, інша – її професійно-комунікативну спрямованість. Власне таке поєднання сприяє формуванню мовної та професійно-комунікативної компетентностей майбутніх учителів початкової школи (табл. 1).

Таблиця 1

Потенціал освітніх компонентів у мовній підготовці майбутніх учителів початкової школи

Освітня компонента	Основний зміст	Потенціал для професійної підготовки
Сучасна українська мова з практикумом	Вивчення системи сучасної української літературної мови, її норм і закономірностей	Формування мовної грамотності, культури усного й писемного мовлення, умінь використовувати мовні норми
Українська мова за професійним спрямуванням	Використання української мови у професійній діяльності педагога	Розвиток професійної комунікації, академічного письма, навичок створення професійних текстів і документів, педагогічного спілкування

Отже, аналіз змісту освітніх компонентів засвідчує, що їх взаємодоповнюваність забезпечує цілісність мовної підготовки майбутніх педагогів та створює підґрунтя для практичного застосування мовних знань у професійній діяльності.

На нашу думку, практико-орієнтована мовна підготовка майбутніх учителів початкової школи має розглядатися як цілісна система формування професійної мовної компетентності, що забезпечує інтеграцію фундаментальної мовознавчої підготовки та професійно-комунікативної діяльності. Узагальнення змістового потенціалу двох освітніх компонентів дає змогу представити процес інтеграції їх теоретичної та практичної складових у вигляді моделі (табл. 2).

Таблиця 2

Інтеграція теоретичної та практичної складових мовної підготовки майбутніх учителів початкової школи

Теоретична складова («Сучасна українська мова з практикумом»)	Практична складова («Українська мова за професійним спрямуванням»)	Очікуваний результат
Засвоєння норм сучасної української літературної мови	Використання мовних норм у професійному спілкуванні	Нормативне професійне мовлення
Формування мовної грамотності	Підготовка професійних текстів і документів	Здатність створювати якісні професійні тексти
Розвиток культури усного й писемного мовлення	Педагогічне спілкування з учнями, батьками, колегами	Професійно-комунікативна компетентність
Формування мовленнєвих умінь	Академічне письмо та професійна комунікація	Здатність застосовувати мовні знання в професійній діяльності

Реалізація запропонованої моделі потребує використання практико-орієнтованих методів навчання, спрямованих на формування вмінь застосовувати мовні знання у професійних ситуаціях майбутньої педагогічної діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Практико-орієнтовані методи мовної підготовки майбутніх учителів початкової школи

Метод	Приклад реалізації	Результат
Аналіз педагогічних ситуацій	Аналіз мовленнєвих ситуацій взаємодії вчителя з учнями та батьками	Розвиток професійного мовлення
Комунікативні завдання	Розроблення рекомендацій для батьків, пояснення навчального матеріалу	Розвиток професійної комунікації
Редагування професійних текстів	Аналіз та виправлення мовних помилок	Формування мовної грамотності
Академічне письмо	Написання есе, анотацій, тез доповідей	Розвиток академічної культури
Моделювання професійного спілкування	Проведення педагогічних діалогів	Розвиток комунікативної компетентності
Мікровикладання	Проведення фрагментів уроків	Інтеграція мовних знань у професійну діяльність

Отже, інтеграція змісту освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням» забезпечує цілісну практико-орієнтовану мовну підготовку майбутніх учителів початкової школи. Її реалізація сприяє формуванню здатності майбутнього педагога використовувати мовні знання в різних видах професійної діяльності, забезпечує розвиток професійно-комунікативної компетентності та відповідає сучасним вимогам компетентнісної підготовки вчителя Нової української школи.

Висновки. Практико-орієнтована мовна підготовка майбутніх учителів початкової школи є важливою умовою формування їхньої професійної мовної та комунікативної компетентностей. Її реалізація передбачає поєднання фундаментальної мовознавчої підготовки з формуванням умінь використовувати українську мову в різних видах професійної діяльності.

Встановлено, що освітні компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням» мають взаємодоповнювальний характер. Їх інтеграція забезпечує поєднання фундаментальної мовної підготовки з професійною комунікацією та сприяє формуванню готовності майбутнього педагога до ефективної мовленнєвої взаємодії в освітньому процесі.

Обґрунтовано доцільність використання практико-орієнтованих методів навчання (аналіз педагогічних ситуацій, комунікативні завдання, редагування професійних текстів, академічне письмо, моделювання професійного спілкування та мікровикладання), які забезпечують практичне спрямування мовної підготовки здобувачів вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ефективності інтеграції зазначених освітніх компонентів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Список використаної літератури

1. Антонова О. Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя. *Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Рута, 2016. С. 262–285.

2. Гордієнко О. А. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» для студентів першого рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. 57 с.

3. Голубовська І., Підгурська В. Практичні аспекти формування культури наукового мовлення майбутніх учителів у процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 82. Т. 1. С. 415–421. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-60

4. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія* / за ред. І. А. Зязюна. Київ : Віпол, 2000. 636 с.

5. Комарівська Н., Любчак Л., Дабіжа Л. Культура мовлення і спілкування як складові фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* 2023. Вип. 73. С. 63–68. DOI: https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-73-63-68

6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. *Законодавство України: база даних* / Верхов. Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text (дата звернення: 13.07.2026).

7. Максимова О. О. Комунікативна компетентність вчителя початкової школи. *Молодь і ринок.* 2016. № 5 (136). С. 59–63.

8. Ніконенко Т. Практико-орієнтована підготовка майбутніх учителів початкової школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2020. № 70, Т. 3. С. 147–151. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.27

9. Паласевич І., Федорович А. Сутність мовно-комунікативної компетентності сучасного вчителя. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка».* 2024. № 18 (50). С. 32–37. DOI: https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.4

10. Пальшкова І. О. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів початкових класів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Одеса, 2008. 339 с.

11. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. *Законодавство України: база даних* / Верхов. Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text (дата звернення: 13.07.2026).

12. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity (дата звернення: 13.07.2026).

13. Федорович А. В. Організаційні засади розвитку мовно-комунікативної компетентності майбутніх учителів. *Інноваційна педагогіка.* 2026. Вип. 93. Т. 1. С. 32–36. DOI: https://doi.org/10.32782/ip/93.1.5

References

1. Antonova, O. Ye. (2016). Praktyko-oriientovanyi pidkhid u formuvanni profesiinoi maisternosti maibutnoho vchytelia [Practice-oriented approach in the formation of future teachers' professional mastery]. In: O. A. Dubaseniuk (Ed.), Teoriia i praktyka profesiinoi maisternosti v umovakh tsilezhyttievoho navchannia – *Theory and practice of professional mastery in the conditions of lifelong learning.* (pp. 262–285). Zhytomyr: Ruta [in Ukrainian].

2. Hordiienko, O. A. (2023). Instruktyvno-metodychni materialy do praktychnykh zaniat z osvitnoi komponenty «Suchasna ukrainska mova z praktykumom» dlia studentiv pershoho rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 013 Pochatkova osvita [Instructional and methodological materials for practical classes in the educational component «Modern Ukrainian Language with Practicum» for first-cycle higher education students majoring in 013 Primary Education]. Zhytomyr: Zhytomyr Ivan Franko State University Publishing House [in Ukrainian].

3. Holubovska, I., & Pidhurska, V. (2024). Praktychni aspekty formuvannia kultury naukovoho movlennia maibutnikh uchyteliv u protsesi vyvchennia ukrainskoi movy za profesiinym spriamuvanniam [Practical aspects of forming the culture of academic speech of future teachers in the process of studying Ukrainian for professional purposes]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues of Humanities*, 82*(1), 415–421. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-60 [in Ukrainian].

4. Ziaziun, I. A. (2000). Intelektualno-tvorchyi rozvytok osobystosti v umovakh neperervnoi osvity [Intellectual and creative development of personality in the conditions of lifelong education]. In I. A. Ziaziun (Ed.), Neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy – *Continuing professional education: problems, searches, prospects.* Kyiv: Vipol [in Ukrainian].

5. Komarivska, N., Liubchak, L., & Dabizha, L. (2023). Kultura movlennia i spilkuvannia yak skladovi fakhovoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly [Speech and communication culture as components of the professional training of future primary school teachers]. Naukovi zapysky VDPU imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia: Pedahohika i psykholohiia – Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology*, (73),* 63–68. DOI: https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-73-63-68 [in Ukrainian].

6. Kontseptsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku: skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.12.2016 № 988-r [Concept for the implementation of state policy in the field of reforming general secondary education «New Ukrainian School» for the period until 2029: approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 14.12.2016 No. 988-r]. Zakonodavstvo

Ukrainy: baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text (Last accessed: 13.07.2026) [in Ukrainian].

7. Maksymova, O. O. (2016). Komunikatyvna kompetentnist vchytelia pochatkovoi shkoly [Communicative competence of primary school teachers]. Molod i rynok – Youth and Market*, 5*(136), 59–63 [in Ukrainian].

8. Nikonenko, T. (2020). Praktyko-oriientovana pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly [Practice-oriented training of future primary school teachers]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and General Education Schools*, 70*(3), 147–151. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.27 [in Ukrainian].

9. Palasevych, I., & Fedorovych, A. (2024). Sutnist movno-komunikatyvnoi kompetentnosti suchasnoho vchytelia [The essence of language and communicative competence of a modern teacher]. Liudynoznavchi studii. Seriia «Pedahohika» – Human Studies. Series «Pedagogy»*, 18*(50), 32–37. DOI: https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.4 [in Ukrainian].

10. Palshkova, I. O. (2008). Praktyko-oriientovanyi pidkhid u formuvanni profesiino-pedahohichnoi kultury maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv: teoretyko-metodolohichnyi aspekt [Practice-oriented approach to the formation of professional and pedagogical culture of future primary school teachers: theoretical and methodological aspect]. Odesa [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovoi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.02.2018 № 87 [On approval of the State Standard of Primary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 21, 2018 No. 87]. Zakonodavstvo Ukrainy: baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text (Last accessed: 13.07.2026) [in Ukrainian].

12.Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity»: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 29.08.2024 № 1225 [On approval of the Professional Standard «Teacher of General Secondary Education Institution»: Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine dated August 29, 2024 No. 1225]. Retrieved from https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity (Last accessed: 13.07.2026) [in Ukrainian].

13. Fedorovych, A. V. (2026). Orhanizatsiini zasady rozvytku movno-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv [Organizational principles of developing the language and communicative competence of future teachers]. Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy*, 93*(1), 32–36. DOI: https://doi.org/10.32782/ip/93.1.5 [in Ukrainian].

Швидун Л. Т. Практико-орієнтована мовна підготовка майбутніх учителів початкової школи: інтеграція теоретичних знань і професійної комунікації

У статті теоретично обґрунтовано практико-орієнтовану мовну підготовку майбутніх учителів початкової школи та визначено можливості інтеграції теоретичних мовних знань і професійної комунікації на основі взаємопов'язаного використання освітніх компонентів «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням». Актуальність дослідження зумовлена модернізацією педагогічної освіти, реалізацією Концепції Нової української школи, вимогами Державного стандарту початкової освіти та Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», які визначають високий рівень мовної й комунікативної компетентностей педагога. Проаналізовано наукові підходи до практико-орієнтованої професійної підготовки майбутніх педагогів, розвитку мовної та професійно-комунікативної компетентностей. Встановлено, що недостатньо дослідженим залишається питання інтеграції змісту двох мовних освітніх компонентів у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи. Обґрунтовано їх взаємодоповнювальний характер: освітня компонента «Сучасна українська мова з практикумом» забезпечує фундаментальну мовознавчу підготовку,

формування мовної грамотності та культури мовлення, тоді як «Українська мова за професійним спрямуванням» спрямована на розвиток професійної комунікації, академічного письма, педагогічного спілкування та навичок створення професійних текстів. Запропоновано модель інтеграції теоретичної і практичної складових мовної підготовки, яка забезпечує послідовний перехід від засвоєння мовних знань до їх використання у професійній діяльності. Обґрунтовано доцільність використання аналізу педагогічних ситуацій, комунікативних завдань, редагування професійних текстів тощо. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні інтеграції двох мовних освітніх компонентів як цілісної системи практико-орієнтованої мовної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання для вдосконалення змісту освітніх програм і навчально-методичного забезпечення мовних дисциплін.

Ключові слова: практико орієнтована підготовка, мовна підготовка, майбутні вчителі початкової школи, професійна комунікація, сучасна українська мова, українська мова за професійним спрямуванням.

Shvydun L. T. Practice-oriented language training for future primary school teachers: integrating theoretical knowledge and professional communication

The article provides a theoretical substantiation of practice-oriented language training for future primary school teachers and identifies the possibilities of integrating theoretical linguistic knowledge with professional communication through the interconnected use of the educational components Modern Ukrainian Language with Practicum and Ukrainian for Professional Purposes. The relevance of the study is determined by the modernization of teacher education, the implementation of the New Ukrainian School Concept, and the requirements of the State Standard of Primary Education and the Professional Standard «Teacher of General Secondary Education Institution», which define a high level of linguistic and communicative competence as an essential prerequisite for effective professional activity. The study analyzes scholarly approaches to practice-oriented professional training of future teachers and to the development of linguistic and professional communicative competence. It has been established that the integration of the content of the two language-oriented educational components in the training of future primary school teachers remains insufficiently explored. The article substantiates their complementary nature: the educational component Modern Ukrainian Language with Practicum provides fundamental linguistic training, develops language literacy, and fosters a culture of oral and written communication, whereas Ukrainian for Professional Purposes is aimed at developing professional communication skills, academic writing, pedagogical interaction, and the ability to produce professional texts. A model integrating the theoretical and practical components of language training is proposed, ensuring a gradual transition from acquiring linguistic knowledge to applying it in professional practice. The study also substantiates the effectiveness of using pedagogical case analysis, communicative tasks, and professional text editing as practice-oriented teaching methods. The scientific novelty of the research lies in substantiating the integration of the two language-oriented educational components as a holistic system of practice-oriented language training for future primary school teachers. The practical significance of the findings consists in the possibility of applying them to improve the content of educational programmes and the methodological support of language-oriented disciplines.

Key words: practice-oriented training, language training, future primary school teachers, professional communication, Modern Ukrainian Language with Practicum, Ukrainian for Professional Purposes.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 13.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.09.2026